

سُورَةُ الْمَعَارِجِ ﴿٧٠﴾ MEÂRİC SÛRESİ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Mekke'de nâzil olan bu sûre; 44 âyet, 216 kelime, 1061 harften ibarettir. Adını üçüncü âyetindeki (El-Meâric) kelimesinden almıştır. Meâric "Mâ'recin" çoğulu olup yükselme dereceleri demektir.

Meâric sûresi, "Se'de", "Mevâkı" isimleri ile de anılır.

Bunun sebab-i nüzulü; Nadr bin Hâris namında birisi vardı, kendi kendine bir kıymet veriyordu. Rasûl-û Ekrem'in huzuruna geldi. Devesini bağladı, içeriye geldi. Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem, ondan evvel bir hadisle beyân buyurmuştu, demiş ki; **"men küntü mevlâhû fe Aliyy'ül mevlâ"** Ben kime mevlâ isem, Ben kime efendi isem, Ali de onun efendisidir. Yâni Ali Radıyallâhû Anh'ın kıymetini biliniz. Beni seven, Ali'yi sevsin." Böyle bir hadis-i şerif vardır.

Bu hadis-i şerif beyân buyurulduğunda Nadr bin Hâris, haset ederek Huzur-u Saadet'e geldi. Dedi; "Yâ Rasûlullah Sallâllâhû Aleyhivesellem. İmânı emrettin, biz Kelime-i Şehadeti getirdik. Namaz, oruç, haccı da emrettin, bunları da taahhüt ettik. Sen şimdi amcanın oğlunu, hepimizin üstüne koymak istiyorsun. Aca-ba kendinden mi söylüyorsun yahut Âllâh mı diyor?"

Rasûl-û Ekrem buyuruyor ki; "Kasem ederim O Âllâh'â ki benim ruhum, O'nun kudret elindedir. Âllâh'tan almadan, ben bir kelime söylemem size. Âllâh'ın emrettiğidir size söylediklerim. Bu söz, Nâdr bin Hâris'in hoşuna gitmedi, dışarı çıktı." "Eğer bu söz hak ise söylediği senin tarafındansa başıma taş yağdır." Gidiyor devesine binmeye, devenin yanına gelince Kudret-i Îlâhiye ile bir taş gelir. Başına isabet eder ve orada ölür.

1- سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ

Sual etti سَائِلٌ isteyen biri. بِعَذَابٍ وَاقِعٍ Olacak bir azabı istedi.

2- لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ

Bir azabın ahvâlini Rasûl-û Ekrem'den talep etti ki, o kâfirlere mahsustur ki, onlardan onu def edecek yoktur.

3- مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ

Yükselme derecelerinin sahibi olan Âllâh katından gelmektedir. O kişi azaptan bahsetti ve azaba sebep oldu ve helâk oldu.

4- تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسينَ أَلْفَ سَنَةٍ

(Semavatla yedi, Arşı Kürsi üzerine girerse dokuz olur. Melaikeyi kiram vazifeyle oradan inerler çıkarlar.) Melekler Cibri Emin ile beraber Emri İlâhi ile inerler çıkarlar فِي يَوْمٍ bir gündeki خَمْسينَ أَلْفَ سَنَةٍ ellibin senedir.

5- فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا

Ey Habibim Ekmelerrusül Sallâllâhû Aleyhivesellem,

sabret onların zahmetine, **صَبْرًا جَمِيلًا** sabr-ı cemil ile. Sabr-ı cemil hangisidir? İçinde cezâ ve şekva olmayan, musibet geldiğinde ağlamak ve sızlanma yapmadan; "Âllâh'ın iradesi budur, hakkımız da hayırlısı budur" dil ile söyleyip kalp ile mut'main olmak, sabr-ı cemil olur. Sabr-ı cemil olduğu zaman mükâfatı ziyâde olur.

Elli bin sene kâfire nisbetledir. Mü'mine nisbetle ise dünyada kıldığı bir namaz miktarından bile hafiftir. Nitekim hadiste beyân olunmuştur. Bazılarına göre bu sûreden murâd; O günde kulların hesabını Âllâh'tan başkası görmüş olsa, elli bin yılda ancak bitirebilirdi. Ama Âllâh-û Teâlâ, onu dünya günlerinden yarım günde bitirir, demektir.

6- **إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا**

Onlar, **بَعِيدًا** doğrusu onlar, cehennemi, azabı ihtimalden uzak görüyorlar. (Aralarında istihza için "Nerede o cehennem?" diyorlardı.)

7- **وَنَرِيهِ قَرِيبًا**

Biz ise onu, yakın görmekteyiz.

8- **يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ**

O gün gökyüzü, erimiş maden gibi olur.

9- **وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ**

Dağlar da atılmış (renkli) yün gibi (parça parça) olur.

10- **وَلَا يَسْئَلُ حِمِيمٌ حِمِيمًا**

Hiçbir dost, dostun yakını, birbirlerine gösterildikleri hâlde, hâllerini soramaz olur. Herkes kendi hâli ile meşguldür.

يُبْصِرُونَهُمْ يَوْمَ يُفْتَدَىٰ مِنْ عَذَابٍ يُومِتُ بِنَيْهِ -11

Birbirlerine gösterilirler (fakat herkes kendi derdindedir.) يَوْمَ يُفْتَدَىٰ Günâhkâr, mücrim ister talep ediyor. مِنْ عَذَابٍ يُومِتُ بِنَيْهِ O günün azabından kurtuluş için; oğullarını,

وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ -12

Karısını ve kardeşini,

وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ -13

Kendisini koruyup barındıran sülâlesini,

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ -14

Yeryüzünde kim varsa hepsini fidye olarak vermek istiyor fakat mümkün değildir.

كَلَّا إِنَّهَا لَلظَىٰ -15

فَإِنَّهَا لَلظَىٰ Fakat ne mümkün bu temenniden vazgeçsinler. Bilmeli ki o cehennem, alevlenen (ve yakalayiveren) bir ateştir.

نَزَاعَةً لِّلشَّوْيِبِ -16

Başın derisini koparıcıdır. Derileri kavurup soyar.

تَدْعُوا مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّىٰ -17

تَدْعُوا Talep ediyor cehennem. مَنْ أَدْبَرَ Dünyada iken arkasını

çeviren, وَتَوَلَّى itiraz eden. (Kur'an'a itiraz eden, "Kur'an kâfi değildir" diyenleri cehennem çağırıyor.)

18- وَجَمَعَ فَأُوَعَى

(İmândan) yüz çeviren, (tâattan) dönen, (servet toplayıp da kabına saklayan kimseleri, kendine cezbeder. Âllâh'ın emrettiği yere sarfetmemiş.

19- إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا

Emrediyor Cenâb-ı Hak, insanlar fitratında هَلُوعًا olarak halkolmuş, pek hırslı (ve dar gönüllü) yaratılmıştır.

20- إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا

Kendine şer, fenâlık dokunduğu zaman sızlanır, feryat eder.

21- وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا

Bir hayır isâbet ederse pek hasisleşir. (Vermez, kıskanır.)

22- إِلَّا الْمُصَلِّينَ

Müminler, imân edenler müstesnâdır.

23- الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ

O imân edenler ki namazlarına devam ederler.

24- وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ

O Müslümanlar ki onların mallarında mâlûm bir hak, zekât var.

25- لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

Mallarında isteyene ve (istemediği için) mahrum kalmışa, belli bir hak tanıyanlar.

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ -26

O Müslümanlar ki kıyâmet, cezâ gününün doğruluğuna inanırlar.

وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ -27

O Müslümanlar ki Rabbinin azabı korkusu üzerinde bulunur.

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ -28

O Müslümanlar ki dâima havf ve recâ üzerindedir. Azâb-ı İlâhi'den emin olunmaz. Âllâh'tan korkuyor, Âllâh'a isyan etmez.

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ -29

O Müslümanlar ki utanacak mahrem yerlerini, haramdan muhafaza ediyorlar.

إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ -30

Ancak eşlerine ve cariyelerine karşı müstesnâ çünkü onlara bir şey denemez.

فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ -31

Eğer kendi ailesinden başkasına tecavüz ederse. İşte onlar, hadd-i tecavüz etmişler. Ontların cezâsını Âllâh verir.

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ -32

Onlar ki emanetlerine ve ahitlerine riâyet ederler.

33- وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ

Onlar ki şahitliklerini (dosdoğru) edâ ederler. Şehâdet kendisi ve dostunun aleyhinde ise de gizlemez söyler.

34- وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

Onlar ki namazlarına devam eden, koruyanlar.

35- أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ

İşte bunlar, cennetlerde ikramlara mazhar kılınırlar.

36- فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ

Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'in karşısına, imân etmeyen kâfirler sûr'atle gelip bölük bölük sağını solunu sarıp ise tihzâ ederlerdi.

37- عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ

Sağına ve soluna toplanırlar da konuşuyorlar.

38- أَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ

Onlardan her biri, (Mü'minler gibi) Naim cennetine gireceğini mi ümit ediyor?

39- كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ

كَلَّا Hayır, (hiç ummasınlar.) إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ Onlar cennete lâıyk insanlar değil. Şüphesiz biz, onları kendilerinin de bilü dikleri şeyden yarattık. (Fakat ibret almadılar, imâna gelmediler.)

فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ -40

عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ -41

Şu halde (işin gerçeği) öyle (umdukları gibi) değil. Doğuların ve batıların Rabbine yemin ederim ki onların yerine daha iyilerini getirmeye bizim gücümüz şüphesiz yeter. Ve kimse bizim önümüze geçemez.

فَدَرَّهْمٌ يَخْوَضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يَلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ -42

Artık onları bırak, (azapla) vaad olundukları günlerine kavuşuncaya kadar bâtıllarında meşgul olsunlar. (Dünyalarında oynat-sınlar.)

يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَانَهُمْ إِلَىٰ نُصْبٍ يُوفِضُونَ -43

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرَاهُمْ ذَلَّةً ذَلَّةً ذَلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ -44

O gün onlar, sanki dikili bir şeye koşuyorlar gibi gözleri horluk-tan aşağı düşmüş ve kendileri zillete bürünmüş bir hâlde, kabirle-rinden fırlaya fırlaya çıkarlar. İşte bu, onların tehdit edile geldikleri gündür. (Kiyâmet günü.)

“Dikili şey, tapmak için dikilen putlar ya da herhangi bir hedef olarak tefsir edilmektedir.”

